

I öknens hjärta

Lärarmaterial

Vad handlar boken om?

I öknens hjärta är den tredje boken i serien *Berättelsen om hjälmen*. Traz och Neva fortsätter sin vandring med karavanen och den hemske Krom med den magiska hjälmen. De går genom Öknens hjärta, en farlig väg med stora slukare som går till attack. Många fångar dödas av slukarna, men Traz och Neva skyddas av sina röda kläder. De vet inte varför och de vet inte vad som kommer att hända med dem när de når fram till Blodskeppet.

Lgr 11 Centralt innehåll som tränas

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang. (SV åk 7–9)
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 7–9)

Eleverna tränar följande förmågor

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

Lgrs 11 Centralt innehåll som tränas

- Lässtrategier för att avkoda och förstå olika texter. Sökläsning och läsning mellan raderna. (SV åk 7–9)
- Strategier för att skriva olika typer av texter och hur man anpassar innehållet till olika mottagare. Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form. (SV åk 7–9)
- Berättande texters budskap och uppbyggnad med miljö- och personbeskrivningar samt dialoger. (SV åk 7–9)

Eleverna tränar följande förmågor

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läsa, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.

Detta har hänt

Innan eleverna börjar läsa, fråga dem vad de minns av bok 1 och 2, *Karavanen* och *Skölden*. Läs sedan det inledande kapitlet tillsammans.

Omslaget

Titta på omslagets framsida. Vad föreställer det? (En jätteslukare.)

Fantasy

Repetera med eleverna vad det är som är speciellt för fantasygenren. (Förslag: Böckerna utspelar sig i en fantasivärld med magi eller andra övernaturliga företeelser. Det finns varelser och kreatur som man inte hittar i den vanliga världen. Det förekommer en kamp mellan det onda och det goda.)

Har eleverna läst någon annan fantasybok eller sett någon film i genren? Vad tycker de om fantasy?

Författarens tack

Alldeles början av boken tackar författaren Frank Herbert och hans *Dune*. Han säger att det var hans ungdoms mest omtumlande läsning. Har eleverna också läst någon bok som de tycker var omtumlande?

Facit Läsförståelse

Grupper med fångar

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Varför var hjälmen viktig för Krom?
Den hjälpte honom att styra människor och djur.
2. Hurdant var klimatet i öknen?
På dagen var det väldigt varmt och på natten var det kallt.
3. Hur visste Neva vart de var på väg?
Hon såg en stjärna som kallas Sydljuset. Den visar var söder är. Öknens hjärta ligger söderut.
4. Varför var Öknens hjärta speciellt farlig?
I Öknens hjärta fanns de farligaste slukarna.
5. Varför ledde Krom karavanen genom den farliga Öknens hjärta?
Det var den snabbaste vägen och Krom hade hjälp av sin hjälm.
6. Vad hände med jättarna?
När de hade tillverkat hjälmen dog de. Kanske dödades de av magikern som behövde deras blod för att bygga Blodskippet.
7. Hur slutade kapitlet?
Sex grupper med fem fångar i varje grupp fördes iväg åt olika håll i öknen.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

8. I det här kapitlet fick vi veta hur hjälmen kom till och vad som hände med den innan den hamnade hos Krom. Berätta om hjälmen.
Magikern kom till jättarna och fick dem att skapa hjälmen. Sedan dog jättarna när de slogs för Magikern. Magikern dog innan skippet var klart. Då hämtade Draken hjälmen. Sedan tog Krom hjälmen från Draken.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

9. Neva säger att det inte går att döda Krom för att hjälmen skyddar honom. Hon säger att hjälmen behöver Krom, att den behöver någon som kan bära den. Vad menar hon, tror du?
Eget svar.

Levande sköldar

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

10. När vandrade karavanen och när vilade den? Varför?
Den vandrade på natten och vilade på dagen. Det var för varmt för att vandra på dagen.
11. Neva trodde att hon visste varför grupperna med fångar hade förts bort. Vad är förklaringen?
Fångarna som fördes bort gick före karavanen så att slukarna/sandormarna skulle sluka dem och inte de andra i karavanen.

12. "Varför fortsätter vi", sa Traz. Vad svarade Neva på den frågan?
Hon svarade att det finns hopp. Krom kan ångra sig, han kan tappa hjälmen, han kan ramla av sin kamel och bryta nacken. Kanske är Krom snäll innerst inne.
13. För Traz finns ett annat skäl till att leva vidare. Vilket?
Traz ska döda Krom för att hämnas. Krom dödade hans klan.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

14. Kapitlet heter *Levande sköldar*. Vad menas med det? Vad är en levande sköld?
Förslag: En levande sköld är någon som går före i ett farligt område och som t.ex. dödas av minor eller blir skjuten av fienden. I den här boken är det slukarna som är farliga och som äter upp de levande sköldarna.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

15. I slutet av kapitlet tänkte Traz att det kanske fanns något viktigare än att döda Krom. Vad tänkte han på, tror du?
Eget svar.

Berätta

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

16. Vad berättade Traz om sitt tidigare liv?
Han berättade om sin kompis Dram och hur de hade klättrat upp i berget, jagat varandra mellan klipporna och badat i oasens vatten. Karavaner hade stannat vid oasen och han hade stått på Balks topp och längtat till Himmelsberget.
17. Vad berättade Neva om sitt tidigare liv?
Nevas liv var bra. Det fanns nio barn och de hjälpte de vuxna att samla ved, ta hand om säden och vattna. De gömde sig för varandra och dök i ett vattenfall.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

18. Kapitlet slutar hoppfullt. På vilket sätt?
Traz säger att han vill dyka i vattenfallet och Neva säger att hon ska visa vägen dit och att de ska dyka tillsammans.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

19. Traz sa att hans tidigare liv var fullt av längtan. Vad längtade han efter, tror du?
Eget svar.

Skrik i natten

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

20. Det finns likheter mellan Traz och Neva och det som hände dem. Vilka likheter?
Neva blev lämnad i byn av en lång kvinna. Traz blev lämnad i staden av en lång man. Både kvinnan och mannen sa att DEN hade vaknat och att det var därför som de lämnade Neva och Traz.
21. Vilka var det som skrek i natten?
Det var fångarna som dödades av slukarna. Tre fångar blev slukade.
22. Neva anmälde sig som frivillig när krigarna ville ha fler fångar. Vad hände då?
Krigaren sa att hon skulle dö senare, inte nu.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

23. Vad menade kvinnan som sa att DEN kallade på någon som kunde bära den?
Kvinnan menade att hjälmen behövde någon som kunde ha den på sig.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

24. Vad tror du är speciellt med Traz och Neva, som Krom känner till?
Eget svar.

En man som heter Rogan

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

25. Varför sa Neva att hon inte var modig som anmälde sig som frivillig?
Neva visste att hon inte skulle bli vald.
26. Vem är Rogan?
Han är pappa till pojken Arlan.
27. Rogan var beredd att döda krigaren med kedjan. Varför gjorde han inte det?
Om han hade dödat krigaren skulle han omedelbart ha blivit dödad av de andra krigarna.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

28. Fångarna som väljs ut för att gå före i öknen har ett val. Vilket? Vad väljer de och varför?
Eget svar. Förslag: De kan vägra att gå ut i öknen och då blir de dödade av krigarna. Om de väljer att gå ut i öknen, finns det en liten chans att de överlever.

Ur-slukaren

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

29. Traz och Neva funderar mycket på varför de är utvalda. Vad sa mannen som lämnade Traz? Vad innebär det?
Mannen som lämnade Traz sa att han skulle få det bra hos människorna. Det innebär att Traz inte är människa, utan något annat.
30. Vad berättade Arlan om sitt tidigare liv?
Arlan berättade att de var sex barn och att de klättrade på Skölden och tävlade om att komma högst. Arlan sa att han var bra på att klättra. Om de ramlade landade de mjukt i sanden.
31. Vad berättade den skäggige mannen om ur-slukaren?
Ur-slukaren är den första slukaren. Den är större än hela karavanen. Så stor att ingen kan hota den.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

32. Vad var det som gjorde Neva tokig?
Hon förstod inte varför Krom hade valt vägen genom Öknens hjärta när den var så farlig. Det måste vara något speciellt som fick honom att göra så.

En besökare

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

33. Traz hade en dröm. Vilka drömde han om?
Traz drömde om sina föräldrar.
34. I drömmen sa besökaren att ingen får finnas kvar. Varför?
Ingen får finnas kvar som kan hämta hjälmen och väcka Blodskeppet.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

35. "Du menar att vi ska ...", sa Traz pappa i drömmen. Vad menade han?
Traz pappa menade att allihop skulle ta livet av sig.

Den värsta natten

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

36. Nu var alla rädda, även krigarna. Varför?
De var omringade av slukare.
37. Krom lugnade alla. Vad gjorde han?
Krom sa att de närmade sig Shai-Hulud och att det snart var över.
38. Hur förklarade Neva att alla blev lugna?
Neva sa att det var något med Kroms röst som gjorde att alla blev lugna.

39. Vad betyder Shai-Hulud? Vilket språk är det?
Shai-Hulud betyder Öknens gamle man. Det är drakarnas språk.
40. Vad betydde det knastrande ljudet?
Det betydde att en slukare rörde sig genom sanden nära dem.
41. Traz och Neva var verkligen illa ute. På vilket sätt?
Traz och Neva blev fast mellan två stora slukare.
42. Traz och Neva dödades inte av slukarna. Vad hände?
Krom räddade dem med hjälp av magi.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

43. Varför bad Traz fångarna som fördes bort att säga sina namn, tror du?
Eget svar.

I Öknens hjärta

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

44. Neva hade en idé om varför det var så lugnt i Öknens hjärta. Vad trodde hon?
Hon trodde att Shai-Hulud, Öknens gamle man, var urslukaren och att han skrämde bort alla andra slukare.
45. Traz hörde några fångar prata. Vad sa de om vad som skulle hända när de lämnade öknen?
De sa att de skulle till en stad vid kusten, Solens ocean.
46. Vad svarade en fånge på frågan om varför krigarna lydde Krom?
Han sa att det var hjälmen som fick dem att lyda.
47. Det finns en varelse som är starkare än hjälmen? Vilken varelse?
Draken är starkare än hjälmen.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

48. Varför tyckte Traz att allt var meningslöst?
Han hade vandrat med karavanen för att döda Krom, men inte lyckats. Nu skulle han dö själv.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

49. "Men Krom vet. Det måste han göra", sa Neva. "Eller också är det hjälmen som vet", sa Traz. Vad tror du? Är det Krom som styr hjälmen eller hjälmen som styr Krom?
Eget svar.

Shai-Hulud

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

50. Vad berättade Krom?
Krom berättade att Shai-Hulud hade vaknat, att öknens gamle man var på väg till dem.

51. Alla blev rädda, men Krom lugnade dem. Vad sa han?
Krom sa att ingen skulle dö i natt.
52. Traz sa till Neva att nu skulle han få en chans att döda Krom. Vad menade han?
Traz menade att Krom skulle vara upptagen med Shai-Hulud och då kunde Traz döda honom.
53. Varför var Traz inte rädd för sin egen skull längre?
Så mycket hemskt hade hänt att inget kunde skrämma honom längre.
54. Vad var det för mullrande och knastrande som hördes?
Det var Shai-Hulud, ur-slukaren.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

55. Här funderar Traz igen på vilket samband det finns mellan Krom och hjälmen. Vad tänker han?
Traz tänker att Krom kanske bara är en kropp som styrs av hjälmen.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

56. Varför reagerade inte Krom när Traz sa att han kommer att döda honom för att hämnas, tror du?
Eget svar.
57. Vad betyder *Tawaka*, tror du?
Eget svar.

Krom

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

58. Traz bestämde sig för att döda Krom, men han gjorde det inte. Varför?
Om han hade dödad Krom skulle Shai-Hulud ha slukat hela karavanen.
59. Hur vet vi att Shai-Hulud inte är en gammal drake?
Gamla drakar är kloka och farliga. De lär sig saker hela livet. Shai-Hulud har inte lärt sig någonting.
60. Varför finns det inga slukare i den här delen av öknen?
Det är för nära kusten. Slukarna tycker inte om fukten från havet. De vill ha ökensand.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

61. Här förstår vi att Krom eller hjälmen har magiska krafter. Hur förstår vi det?
Krom kämpade mot ur-slukaren och vann.
62. En positiv sak hände i det här kapitlet. Vad var det?
Arlans pappa Rogan kom tillbaka.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

63. Varför tror du att Traz ville vandra i Himmelsbergen och leta efter jättarna?
Eget svar.

64. Karavanen närmade sig havet. Man kan säga att Traz hade blandade känslor inför det. På vilket sätt?

Eget svar. Förslag: Traz skulle få se havet för första gången, men det betydde att vandringen snart skulle vara över och att Blodskeppet väntade.

Den sista sanddynen

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

65. Vad menade Traz med att det luktade frihet?
Luften luktade friskt och salt (från havet).
66. Traz och Neva började gå mot den sista sanddynen. En krigare beordrade dem att stanna, men de lydde inte. Hur vågade de?
Traz och Neva visste att de var skyddade av sina röda kläder. Krigaren skulle inte skada dem.

Fråga mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

67. "En helt annan värld bredde ut sig framför dem." Vad var det för värld?
Eget svar.

Kuststaden

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

68. Vad såg Traz och Neva när de stod längst upp på öknens sista stora sanddyn?
De såg en stad med höga murar, människor som rörde sig, flaggor som vajade i vinden. De såg stora skepp och en karavan som var på väg mot staden.
69. Staden var byggd runt ett berg som hade en konstig form. Hur såg det ut?
Det såg ut som om ett stort skepp av sten var på väg ut ur berget.
70. Hur ska Krom få ut Blodskeppet ur berget?
Krom ska få ut Blodskeppet ur berget med Traz och Nevas blod.
71. När Traz och Neva gick förbi Krom kände Traz en otäck lukt. Vad var det för lukt?
Det var lukten av död människa.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

72. Vad kallas det ställe, där havet går ihop med himlen?
Det kallas horisonten.

En stängd port

Fråga på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

73. Hur reagerade vakterna vid stadens port när de såg karavanen?
De pekade och såg rädda ut. De stängde porten. Vakterna samlades i grupper och gjorde sig redo för försvar.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

74. Tror du att de skulle komma in i staden. Där fanns fler vakter än karavanens krigare. Hur tror du att de kommer in i staden?
Eget svar.
75. Vad tycker du om bokens slut? Blir du sugen på att läsa fortsättningen? Varför? Varför inte?
Eget svar.

Analyserande frågor

76. Teman är ämnen som boken handlar om. Exempel på teman är kärlek, vänskap, det onda mot det goda, orättvisa, hämnd. Vilka teman kan du hitta i *I Öknens hjärta*?
Eget svar.
77. I böcker kan vi ta del av huvudpersonens tankar, det kallas ofta inre monolog. Det är ett knep författare använder för att låta oss förstå vad huvudpersonen tänker, känner och vill. Kan du hitta några inre monologer i boken?
Eget svar.
78. De flesta texter har ett samband med andra texter. Om du läser en bok kanske en scen, person eller dialog får dig att tänka på en annan bok eller en film. Det kallas för intertextualitet. I en bok kan det t ex vara ett citat eller att en karaktär i boken påminner om en karaktär i en annan bok. Kan du hitta exempel på det i boken?
Eget svar.